

Beantwoording rechtsvraag (264) voor eerstejaars

Citation for published version (APA):

de Groot, G.-R. (1997). Beantwoording rechtsvraag (264) voor eerstejaars: Een jeugdzonde. *Ars Aequi*, 46(12), 890-895.

Document status and date:

Published: 01/01/1997

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Rechtsvragen

Beantwoording rechtsvraag (264) voor eerstejaars

Een jeugdzonde

Prof. mr. Gerard-René de Groot*

Vraag

Trots arriveert de net zestien jaar geworden Mila Muiltjes bij het plein voor haar school. Op haar verjaardag heeft ze van haar ouders een bromfietstas cadeau gekregen. Nu hoeft ze niet meer dagelijks op een gewone fiets de vijf kilometer tussen haar ouderlijk huis en de school af te leggen, waar ze moe aan komt. Fit kan ze voortaan de lessen bijwonen, wat — naar haar ouders hopen — de studieresultaten gunstig zal beïnvloeden. En ook 's middags zal ze eerder en fitter met haar huiswerk kunnen beginnen. Mila is de eerste van haar klas die zestien is geworden. Haar verjaardagscadeau is gedurende de middagpauze het centrale gesprekstema. Enkele bevriende klasgenoten mogen ook even op de brommer gaan zitten. Haar vijftienjarige klasgenoot Piet Peters vraagt of hij even een rondje mag gaan rijden. Mila geeft toestemming om dat te doen op een nabij gelegen breed tweesporig rijwielpad. Het starten gaat goed, het rijden nog beter. Piet let echter te veel op de bromfietstas en niet op het feit, dat op het desbetreffende rijwielpad ook fietsers en bromfietzers uit de tegenovergestelde richting komen. Ondanks waarschuwendes gillen vanaf het schoolplein (die echter slechts bewerkstelligd dat hij omkijkt), rijdt hij frontaal tegen een andere uit de tegenovergestelde richting komende bromfietstas. Piet blijkt — op wat schrammen na — ongedeerd te zijn. De andere bromfietstas, de zeventienjarige scholiere Janette Jansens blijkt echter lelijke blessures te hebben. Zij wordt naar het ziekenhuis vervoerd. Beide bromfietzen blijken totaal loss te zijn.

Uiteraard rennen Mila Muiltjes en haar klasgenoten ogenblikkelijk naar de plaats van het ongeluk, verlenen eerste hulp, waarschuwen een ambulance, enzovoort. Pas na geruime tijd — ze zitten bij wat koffie van de schrik te bekomen — vraagt een klasgenoot aan Mila: was jouw bromfietstas eigenlijk verzekerd? De vraag wordt door Mila bevestigend beantwoord. Gelukkig, zegt vervolgens de vraagsteller, niet alleen voor jou, maar ook voor Piet.

Enkele dagen later ontvangt Piet een zeer pittige brief van de vader van Mila. Hij schrijft, dat Piet als vijftienjarige nooit op de bromfietstas van Mila had mogen rijden. De veroorzaakte schade aan de beide bromfiet-

zen en de door Janette Jansens verder geleden schade zal door Piet of zijn ouders moeten worden vergoed.

Piet en zijn ouders schrikken zeer van dit schrijven, te meer omdat zij niet tegen wettelijke aansprakelijkheid zijn verzekerd. Ze besluiten om met de brief naar de burens te gaan. De dochter/zoons van de burens heeft namelijk al een jaar rechtenstudie achter de rug en geniet momenteel net van een zomervakantie thuis. U bent die dochter/zoons. U luistert naar het verhaal van Piet en leest de brief. Vervolgens zegt U toe de vraag of Piet of zijn ouders aansprakelijk kunnen worden gesteld in een notitie systematisch te zullen behandelen. U gaat er daarbij primair van uit, dat Piet inderdaad toestemming van Mila had gekregen om op de bromfietstas te gaan rijden. Echter, U besteedt ook aandacht aan de vraag, of het antwoord anders zou zijn geweest, als deze toestemming zou hebben ontbroken.

Antwoord

Een goed begin is het halve werk. Gedurende het propaedeutisch gedeelte van hun rechtenstudie zullen studenten al hebben gemerkt, dat het van groot belang is naar aanleiding van een op te lossen casus allereerst de juiste vragen te formuleren. Mijns inziens doet men er goed aan om naar aanleiding van de bovenstaande casus de volgende vragen te onderscheiden.

A Van wie kan Janette Jansens met succes vergoeding van de door haar geleden schade worden? De hoofdvraag kan in enkele subvragen worden opgesplitst:

- 1 Is Piet Peters jegens Janette Jansens aansprakelijk voor de door deze laatste geleden schade?
- 2 Kan Janette Jansens de ouders van Piet Peters met succes aansprakelijk stellen voor de geleden schade?
- 3 Is Mila Muiltjes aansprakelijk voor de door Janette Jansens geleden schade?

* Prof. mr. Gerard-René de Groot is hoogleraar rechtsvergelijking en internationaal privaatrecht aan de Uni-

versiteit Maastricht.

- 4 Kan de verzekeraar van de bromfiets van Mila Muiltjes met succes worden aangesproken voor vergoeding van de door Janette Jansens geleden schade?
- 5 Indien meer dan één van de vorige vragen (1 tot en met 4) bevestigend moet worden beantwoord, hoe staat het dan met onderlinge regresmogelijkheden, respectievelijk met de uiteindelijke draagplicht voor de geleden schade?

B Van wie kan Mila Muiltjes met succes vergoeding van de aan haar brommer geleden schade vorderen? Ook binnen deze hoofdvraag kunnen weer subvragen worden onderscheiden:

- 6 Is Piet Peters contractueel verplicht de door hem aan de brommer van Mila veroorzaakte schade te vergoeden?
- 7 Bestaat er een buitencontractuele verplichting van Piet Peters om de door hem beschadigde brommer van Mila te vergoeden?
- 8 Zijn Piet's ouders contractueel of buitencontractueel jegens Mila aansprakelijk voor de door hun zoon veroorzaakte schade?
- 9 Kan Mila op grond van haar verzekering van de verzekeraar vergoeding van de door haar geleden schade vorderen?
- 10 Indien meer dan een van de vorige vragen (6 tot en met 9) bevestigend moet worden beantwoord, hoe staat het dan met onderlinge regresmogelijkheden, respectievelijk met de uiteindelijke draagplicht voor de geleden schade?

C Wat zou rechtens zijn, indien Mila aan Piet geen toestemming had gegeven om op haar bromfiets te rijden?

- 11 Zou het antwoord op een van de vorige vragen wijzigen, indien Mila geen toestemming had gegeven om op haar bromfiets te rijden?

De bovenstaande vragen willen we nu nader onder de loep nemen.

I De beantwoording van de eerste vraag levert geen echte moeilijkheden op. Piet heeft jegens Janette een onrechtmatige daad gepleegd. Diverse inzenders gaan terecht na, of de verschillende voorwaarden van artikel 6:162 BW zijn vervuld en komen unaniem tot de conclusie, dat zulks het geval is. Zijn nog tamelijk jonge leeftijd is geen belemmering. Slechts aan minderjarigen onder de veertien kan volgens artikel 6:164 een onrechtmatige daad niet worden toegerekend. Of

Piet de door hem derhalve verschuldigde schadevergoeding ook daadwerkelijk kan betalen is een andere kwestie. Vijftienjarigen zijn in de regel niet erg solvabel, maar wat niet is kan komen. Als Piet te zijner tijd een goed betaalde baan krijgt, is er hoop voor Janette. Janette heeft dus goede redenen om de carrière van Piet met positieve adviezen te begeleiden.

In casu werd gesteld, dat Piet's ouders geen wettelijke aansprakelijkheidsverzekering hadden afgesloten. Zou wel enig optimisme op zijn plaats zijn geweest, indien Piet's ouders wel een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering zouden hebben afgesloten, die tevens de wettelijke aansprakelijkheid van hun kinderen dekt? Alles hangt dan echter af van de polisvoorwaarden. Met het oog op een illustratie van deze stelling heb ik de door mijzelf ten behoeve van mijn gezin afgesloten WA-verzekering eens uit de la gevist. Ik heb de stellige indruk, dat mijn WA-verzekering niet thuis zou geven. Artikel 6 van mijn polis verklaart namelijk:

'Van deze verzekering is uitgesloten aansprakelijkheid voor schade: (...)

c. veroorzaakt met of door luchtvaartuigen, motorrijtuigen, motorvaartuigen en vaartuigen zonder motor, voorzover deze laatste het eigendom zijn van verzekerde, behoudens het bepaalde (...) (onder motorrijtuigen worden niet verstaan huishoudelijke gebruiksvoorwerpen en kinderspeelgoederen zoals kleine motormaachines, elektrische kinderauto's e.d., mits deze een snelheid van 10 km per uur niet kunnen overschrijden en het risico niet elders verzekerd is.'

Het wil me voorkomen, dat gezien deze uitsluitingsclausule een beroep op mijn verzekeraar illusoir zou zijn. Overigens merk ik op, dat de geciteerde clausule ten onrechte de indruk vestigt, dat motormaachines kinderspeelgoed zijn.

Een boeiende vraag is trouwens, of ouders niet min of meer verplicht zijn om een WA-verzekering af te sluiten mede ten behoeve van hun minderjarige kinderen, zodat deze zich niet ruïneren door onverstandige handelingen en aan derden de mogelijkheid tot verhaal wordt geboden voor de aan hen door minderjarigen veroorzaakte schade. HR 14 februari 1969, NJ 1969, 189 (m.n. GJS) (in re: Elisabeth Kamerbeek) heeft deze vraag echter ontkennend beantwoord. Het niet-afsluiten van een dergelijke WA-verzekering ten behoeve van een kind levert geen aansprakelijkheid van ouder of voogd op. De huidige literatuur stelt zich nog steeds op dit standpunt (zie *Asser/Harikamp II*, nr. 136; Spier, in: Spier/Hartlief/Van Maanen/

Vriesendorp, *Verbintenissen uit de wet en schadevergoeding*, Deventer 1997, nr. 86).

2 Ouders zijn in de regel betere debiteuren dan hun kinderen. Kan Janette daarom met succes aankloppen bij de ouders van Piet voor vergoeding van haar schade? Daar Piet weliswaar ouder dan veertien maar nog jonger dan zestien jaar is, bestaat daartoe een reële mogelijkheid. De ouders zijn aansprakelijk, maar kunnen zich eventueel disculperen. Ik meen dat de kans groot is, dat die disculpatie succes heeft. Ook Amarnath Changoe is die mening toegedaan. In zijn beantwoording van de onderhavige rechtsvraag lees ik:

'Nu blijkt dat Piet tussen de 14 en 16 jaren is, zijn ouders het ouderschap over hem uitoefenen en schade aan een derde heeft toegebracht, zijn zijn ouders aansprakelijk. Maar aangenomen dat het ongeval zich rondom de school heeft voorgedaan en Piet dus onttrokken was aan het oplettend oog van zijn ouders, kan het aan de ouders van Piet niet worden verweten dat zij de gedraging van hun 15-jarige zoon niet hebben kunnen beletten. Het tijdstip en plaats van het ongeval zijn redelijke gronden die de ouders kunnen aanvoeren. Het is normaal dat een vijftienjarige overdag in de buurt van zijn school geen beschermende hand van zijn ouders boven zijn hoofd heeft.'

Ook de literatuur en rechtspraak is in overeenstemming met deze visie. Zie Spier, *o.c.*, nr. 86 met verdere verwijzingen.

3 Diverse deelnemers onderstrepen, dat ook Mila Muiltes jegens Janette schadevergoedingsplichtig is. Zij heeft aan Piet toestemming gegeven om op haar brommer te rijden, hoewel ze wist of redelijkerwijs kon weten dat hij niet tot het rijden op een dergelijk vervoermiddel bevoegd was. Hij was nog geen zestien en was ook niet in het bezit van een bromfietscertificaat. Toegegeven zij trouwens, dat ik tot het lezen van de antwoorden op de onderhavige rechtsvraag nog nooit van dat certificaat had gehoord. Twee inzenders wezen echter op het vereiste van een dergelijk certificaat. Een duidelijk voorbeeld dus van het feit dat docenten ook heel regelmatig iets van studenten kunnen leren. Juist dat gegeven maakt het doceren aan een universiteit zo leuk. Uiteraard is het niet bezitten van een dergelijk certificaat relevant in de onderhavige casus. Door toestemming tot het rijden op een bromfiets te geven aan een daartoe kennelijk niet bevoegde, handelt Mila onzorgvuldig ten opzichte van andere weggebruikers. Er is hier sprake van medeschuld.

Ten behoeve van degenen, die — net als ik tot voor kort — niet op de hoogte waren van het bestaan van het bromfietscertificaat, wijs ik er op, dat dit certificaat geregeld is in de artikelen 135-145 Wegenverkeerswet. Artikel 135 WVV bepaalt, dat de bestuurder van een bromfiets dient te beschikken over 'een certificaat, waaruit blijkt dat die bestuurder beschikt over de voor het besturen van bromfietsen vereiste kennis, aan te tonen op bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde wijze.'

4 Op grond van artikel 2 Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM) was Mila verplicht een aansprakelijkheidsverzekering voor haar bromfiets te hebben afgesloten. Zij bevestigt ook dit te hebben gedaan. Kan Janette aan die verzekering rechten ontlenen? Binnen deze vraag moeten twee kwesties worden onderscheiden. In de eerste plaats moeten we nagaan, of de verzekering de in onze casus beschreven calamiteit dekt. Verder moeten we de vraag stellen en beantwoorden, of Janette de verzekeraar met succes rechtstreeks kan aanspreken. Het antwoord op de eerste subvraag lijkt weer af te hangen van de polisvoorwaarden. Ditmaal kan ik ter illustratie van die voorwaarden geen beroep op mijn eigen bureaula doen. Een wandeling naar het huis van mijn bromfiets rijdende buurvrouw bood echter enig soelaas. Haar bromfietsverzekering bevat de volgende uitsluitingsclausule:

'Van de verzekering is uitgesloten schade: (...)
d. veroorzaakt gedurende de termijn dat de bestuurder de rijbevoegdheid t.a.v. bromfietsen is ontzegd of indien hij niet voldoet aan de wettelijk gestelde eisen voor het besturen van een bromfiets; (...)
De hiervoorvermelde uitsluitingen gelden niet voor de verzekerde die aantoonde dat de daarin bedoelde omstandigheden zich buiten zijn weten en tegen zijn wil hebben voorgedaan en dat hem terzake van deze omstandigheden redelijkerwijs geen verwijt treft.
(...)
k. veroorzaakt, terwijl de feitelijke bestuurder niet in het bezit is van een naar Nederlands recht wettelijk voorgeschreven geldig bromfietscertificaat (...).'

Deze uitsluiting ziet er niet gunstig uit voor Janette. Een speciale eigenschap van de WAM-verzekering biedt echter soelaas. Artikel 3 lid 1 WAM bepaalt namelijk:

'De verzekering moet dekken de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe het motorrijtuig in het verkeer aanleiding kan geven, van iedere bezitter, houder en bestuurder van het verzekerde motorrijtuig, alsmede van degenen die daarmede worden vervoerd, zulks met uit-

zondering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van hen die zich na het sluiten van de verzekering door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschafte en van hen die, dit wetende, dat motorrijtuig zonder geldige reden hebben gebruikt.'

De verzekeraar moet dus betalen. Janette kan de verzekeringsmaatschappij daartoe rechtstreeks aanspreken, zulks blijkt uit de eerste zin van artikel 6 WAM:

'De benadeelde heeft jegens de verzekeraar door wie de aansprakelijkheid volgens deze wet is gedekt, een eigen recht op schadevergoeding.'

Hoe verhoudt zich dit recht op schadevergoeding door de WAM-verzekeraar nu tot de uitsluitingsclausule in de polis? De sleutel ligt in artikel 15 WAM:

'1. De verzekeraar die ingevolge deze wet de schade van een benadeelde geheel of ten dele vergoedt, ofschoon de aansprakelijkheid voor die schade niet door een met hem gesloten verzekering was gedekt, heeft voor het bedrag der schadevergoeding verhaal op de aansprakelijke persoon. Het bepaalde in de vorige zin geldt niet ten aanzien van de aansprakelijke persoon, die niet is de verzekeringnemer, tenzij hij niet te goeder trouw mocht aannemen dat zijn aansprakelijkheid door een verzekering was gedekt.

2. De verzekeraar kan zich bovendien voor de gevallen waarin hij volgens de wet of de verzekeringsovereenkomst gerechtigd mocht zijn de uitkering te weigeren of te verminderen, een recht van verhaal voorbehouden tegen de verzekeringnemer, en indien daartoe grond bestaat, tegen de verzekerde die niet is de verzekeringnemer.'

Het wil me voorkomen, dat in het onderhavige geval de betalende assuradeur inderdaad regres kan nemen op Piet. Deze kan niet te goeder trouw hebben gemeend, dat de verzekering van Mila de door hem met de bromfiets veroorzaakte schade dekt, nu hij niet bevoegd is om op een bromfiets te rijden.

5 Indien anderen dan Piet Peters tot betaling van de geleden schade kunnen worden verplicht, bestaat de mogelijkheid om regres te nemen op Piet Peters. Weliswaar zijn de betreffende personen hoofdelijk aansprakelijk (art. 6:102), maar aansprakelijkheid impliceert nog niet per se draagplicht. De regresmogelijkheden worden bepaald door de maatstaven van artikel 6:101. Gezien de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten is mogelijkerwijs verdedigbaar, dat uiteindelijk Piet Peters draagplichtig is (vgl. de uiteenzettingen

van Hartlief, in: Spier/Hartlief/Van Maanen/Vriesendorp, *Verbindenissen uit de wet en schadevergoeding*, Deventer 1997, nrs. 227-229). Met betrekking tot de regresmogelijkheden van de verzekeraar verwijs ik naar het zoëven in sub 4 gestelde.

6 Men zou kunnen zeggen, dat Piet Peters en Mila Muiltjes een bruikleenovereenkomst van korte duur hebben afgesloten. Men vergelijk de tekst van artikel 7A:1777 BW: 'Bruikleen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zaak om niet ten gebruike geeft, onder voorwaarde dat degene die deze zaak ontvangt, dezelve, na daarvan gebruik te hebben gemaakt, of na eenen bepaalde tijd, zal terug geven'. Het in bruikleen gegevene dient vervolgens intact te worden teruggegeven. Piet Peters was daartoe niet in staat. Dat feit levert wanprestatie op en dientengevolge bestaat een verplichting tot vergoeding van schade. Kan de door Piet Peters aangegane bruikleenovereenkomst echter worden geëcarteerd door een beroep te doen op handelingsonbekwaamheid (art. 3:32 BW)? Op het eerste gezicht lijkt dat het geval te zijn. Een door een handelingsonbekwame aangegane overeenkomst is vernietigbaar. De wettelijke vertegenwoordiger heeft in beginsel de bevoegdheid om de overeenkomst door buitengerechtigde verklaring te vernietigen (art. 3:49 BW). De vernietiging kan ook door rechterlijke uitspraak geschieden. De vraag komt evenwel op, of een dergelijke vernietiging onmogelijk wordt gemaakt door het bepaalde in artikel 1:234 BW. Krachtens de eerste twee leden van dit artikel is een minderjarige bekwaam rechtshandelingen te verrichten, indien hij handelt met toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordiger. Daarvan was in casu geen sprake. Problematischer is echter het derde lid van dat artikel: 'De toestemming wordt aan de minderjarige verondersteld te zijn verleend, indien het een rechtshandeling betreft ten aanzien waarvan in het maatschappelijke verkeer gebruikelijk is, dat minderjarigen van zijn leeftijd deze zelfstandig verrichten.' Zonder de geringste twijfel is het zo, dat het lenen van een fiets door dit voorschrift gedekt is. Een dergelijke bruikleenovereenkomst zal geldig zijn. Is zulks anders, indien men als vijftienjarige een bromfiets leent, terwijl men op grond van leeftijd en bij gebreke aan bromfietscertificaat niet op het geleende mag rijden? Met andere woorden: is het slechts het type overeenkomst dat gebruikelijk moet zijn of ook het object van de overeen-

komst? Ik neig tot het laatstvermelde standpunt en concludeer derhalve tot vernietigbaarheid van de overeenkomst.

7 Als aangenomen wordt, dat een contractuele verplichting tot het vergoeden van schade ontbreekt, bestaat dan een buitencontractuele aansprakelijkheid van Piet Peters jegens Mila Muiltjes? Ik meen, dat die vraag bevestigend moet worden beantwoord. Indien Piet om de een of andere reden de bromfiets onder zich heeft zonder daartoe gerechtigd te zijn krachtens een rechtsverhouding met de eigenaar, is hij niettemin verplicht zeer zorgvuldig met dit voorwerp om te gaan. Indien hij dat — zoals in onze casus — nalaat, schendt hij de zorgvuldigheidsnorm van artikel 6:162 lid 2 BW. Gezien de veroorzaakte schade is hij dan op grond van een onrechtmatige daad verplicht tot vergoeding van schade aan Mila Muiltjes.

8 Kunnen Piet's ouders ook met succes worden aangesproken door Mila voor de vergoeding van de door haar geleden schade? Deze vraag moet ontkennend worden beantwoord. Zou men subvraag 6 bevestigend beantwoorden, dan spreekt een ontkenning van de onderhavige subvraag voor zich. Op grond van wanprestatie kan dan slechts Piet worden aangesproken en niet Piet's ouders. Indien Piet niet contractueel aansprakelijk is, maar op grond van een onrechtmatige daad, dan kunnen de ouders eventueel aansprakelijk zijn op grond van artikel 6:169 lid 2 BW. Zij kunnen zich echter disculperen. De kans dat deze disculpatie lukt, is gigantisch. Vergelijk de hierboven sub 2 gemaakte opmerkingen. /

9 Of Mila op grond van haar verzekering van haar assuradeur vergoeding van de door haar geleden schade kan vorderen, hangt van haar verzekeringspolis af. Als zij uitsluitend een WAM-verzekering heeft gesloten, heeft ze geen enkele kans om schadevergoeding op basis van die polis te krijgen. Een dergelijke polis dekt het risico, dat men zelf jegens anderen aansprakelijk is voor het feit, dat derden gedood of verwond zijn of derden schade aan hun eigendom geleden hebben. Het risico dat men zelf door het toedoen van anderen schade lijdt, wordt niet gedekt. Anders kan het geval zijn, indien men een All Risk polis heeft, die tevens het laatstbedoelde risico dekt. Ingeval van een dergelijke cascoverzekering wordt schade toegebracht aan het eigen motorrijtuig ook gedekt, tenzij een in de polis opgeno-

men uitsluitingsclausule van toepassing is. Nu Mila toestemming heeft gegeven aan Piet om op haar brommer te rijden, is de kans groot dat de schade niet door de verzekering wordt gedekt. Verwezen zij naar de boven onder 4 reeds aangehaalde uitsluitingsclausule uit de polis van mijn buurvrouw.

10 Indien een ander dan Piet Peters de schade van Mila moet vergoeden, is regres op Piet mogelijk. De hierboven onder 5 gemaakte opmerkingen zijn dan weer van toepassing.

11 De antwoorden op in elk geval subvragen 3 en 9 zullen hierdoor worden beïnvloed. Mila is niet aansprakelijk in een dergelijk geval. De verzekeraar moet wel betalen, tenzij Piet de macht over de bromfiets door diefstal of geweldpleging heeft verkregen. Een eventuele cascoverzekering zal in geval van ontbreken van toestemming tot gebruik naar alle waarschijnlijkheid de aan Mila's bromfiets toegebrachte schade vergoeden.

Diverse inzenders wezen er op, dat het zonder toestemming rijden op de bromfiets strafrechtelijke consequenties kan hebben. Zo lees ik bij Fernando Oord:

'Deze situatie valt onder de strafrechter omdat er volgens artikel 11 WVV 1994 nu sprake is van joyriding door Piet. Hierop staat volgens artikel 176 lid 2 WVV een gevangenisstraf van ten hoogste 6 maanden.'

Tenslotte

Tot mijn verbazing heb ik aanzienlijk minder antwoorden op de gestelde rechtsvraag ontvangen dan bij eerdere gelegenheden. In totaal waren er slechts 5 serieuze inzendingen. Van deze inzenders studeren er 3 aan de Open Universiteit, 1 aan de Vrije Universiteit en 1 aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Uiteraard heb ik me afgevraagd, waaraan dit geringe aantal inzendingen heeft kunnen liggen. Wellicht aan de moeilijkheidsgraad?

Mogelijk aan het feit, dat mijn vorige rechtsvragen in het juni-nummer verschenen en ditmaal in het juli-nummer, dus midden in de vakantie? Of ligt dit aan het feit, dat de studiedruk door allerlei maatregelen van het ministerie intussen zo intensief is, dat studenten geen tijd meer hebben om ook nog maar iets extra's te doen? Eerlijk gezegd en geschreven: ik vrees dat

dit laatste punt wel eens de hoofdreden zou kunnen zijn en ik ben daarover verontrust. 'Non scholae sed vitae' (niet voor de school maar voor het leven) zou men moeten studeren, zo werd ons vroeger voorgehouden. Men kan tegenwoordig echter constateren, dat studenten zich geheel en al concentreren op de eindtermen van te halen tentamens: op de school dus. Aan extra studie-activiteiten en aan het nadenken over het leven komen velen slechts mondjesmaat toe.

De inzendingen waren afkomstig van (in alfabetische volgorde) Amarnath Changoe (Den Haag), Remco Fokker (Schoonhoven), Fernando Oord (Almere), O.J. Terol (Noordwijk) en — last but not least — J. Westerhof-Hamburg (Koog aan de Zaan). Na wat aarzelen meen ik te moeten concluderen, dat de inzending van mevrouw Westerhof als beste moet worden gekwalificeerd. Zij zal een boekenbon toegezonden krijgen. De overige deelnemers mogen een keuze uit het Ars Aequi Librifonds maken.
